

Antagen av
kommunfullmäktige
2014-05-13

BILAGA 2 - Konsekvensbeskrivning Översiktsplan

Enköpings kommun

UTGIVARE

Enköpings kommun
Kungsgatan 42, 745 80 Enköping
Tfn: 0171-62 50 00
Fax: 0171-392 68
E-post: information@enkoping.se
Webbplats: www.enkoping.se

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2014-05-13
ÖVERSIKTSPLAN FÖR ENKÖPINGS KOMMUN
MED FOKUS PÅ LANDSBYGDSUTVECKLING TILL ÅR 2030
Bilaga 2 Miljökonsekvensbeskrivning

FOTO

Enköpings kommuns bildarkiv, på respektive förvaltning,
om inget annat anges. Foto, omslag: Kristina Gyld

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN ÄR FRAMTAGEN
I SAMARBETE MED:

Grontmij AB
Kopparbergsvägen 6, vån H
722 13 Västerås

med samarbetspartner
Ewen Miljökonsult/Carin Barrsäter
Fallänge 118
775 96 Krylbo

Foto: Malena Sattar

Icke teknisk sammanfattning

Den här konsekvensbeskrivningen är en bilaga till Översiktsplan 2030 för Enköpings kommun. Konsekvensbeskrivningen innehåller miljö-, sociala- och ekonomiska konsekvenser samt påverkan på statliga, regionala och kommunala mål och intressen. Anledningen till det bredare innehållet i konsekvensbeskrivningen är att kommunen vill ge en mer samlad bild av planförslagets konsekvenser utifrån ett hållbarhetsperspektiv samt ett regionalt utvecklingsperspektiv. Delen som beskriver miljökonsekvenserna utgör den översiktliga miljöbedömning som enligt miljöbalken ska göras vid upprättande av översiktsplaner.

I konsekvensbeskrivningen redovisas och bedöms framförallt förslagen för bebyggelseutveckling, vindbruksområden samt järnväg mellan Enköping och Uppsala vilka är de delar som antas medföra en betydande påverkan utifrån de aspekter och mål som ingår i bedömningen. LIS-områdena ingår i begränsad omfattning av bebyggelseutvecklingen mälarnära boende. I de fall där LIS-områdena beräknas ha betydlig påverkan presenteras de för sig. Dessa jämförs med ett nollalternativ som innebär en samhällsutveckling grundad på nu gällande översiktsplan från 2001.

Kommunen har i samråd med Länsstyrelsen i Uppsala län (2010-11-19) tagit fram en avgränsning av vilka miljöfrågor som ska ingå i konsekvensbeskrivningen. I metodbeskrivningen redovisas vad som anses vara liten, måttlig och stor påverkan.

MILJÖKONSEKVENSER

Miljöaspekten av hållbarhetsbegreppet kallas för ekologisk hållbarhet och innebär en hushållning av naturresurser. Samtidigt ska samhället utvecklas utan att äventyra framtida generationers möjligheter att leva. Miljöaspekterna som tagits fram i samråd med Länsstyrelsen är vattenmiljö, naturresurser, teknisk försörjning, transporter, luft och klimat, översvämningsrisker, buller, natur- och kulturmiljö samt befolkning och människors hälsa.

Översiktsplanens förslag till bebyggelseutveckling i tätorter och byar samt längs starka kollektivtrafikstråk ger positiv påverkan på miljön. Detta genom att bebyggelseutveckling genom förtätning bidrar till att opåverkade natur- och kulturmiljöer skyddas och bevaras. En förtätning innebär även en hushållning av naturresurser och ett minskat utsläpp av fossila bränslen. Detta genom tillgången

till befintlig infrastruktur och VA-försörjning samt ett minskat behov av bilresande tack vare närheten till kollektivtrafikförbindelser. Bebyggelseutveckling i mälarnära områden ger både positiva och negativa konsekvenser på miljön. Det positiva är att ett utpekande av bebyggelseområden minskar risken för en spridd bebyggelse i känsliga natur- och kulturområden. Attraktiva boendemiljöer med närhet till rekreations- och friluftslivsområden kan dessutom stärka människors hälsa och välbefinnande. De negativa konsekvenserna beror framför allt på att bebyggelseutvecklingen främst sker i områden utan tillgång till kollektivtrafikförbindelser, kommunal VA-försörjning och infrastruktur såsom vägar och bredband. Detta ökar risken för bland annat en fortsatt användning av fossila bränslen samt slitage och risk för utsläpp av föroreningar i vattenmiljöer.

I översiktsplanen har områden lämpade för vindbruk pekats ut. En exploatering av vindbruksområden skulle innebära ett steg mot en förflyttning från fossila till förnyelsebara bränslen, vilket ger god miljöpåverkan. Däremot kan viktiga natur- och kulturområden komma att tas i anspråk samt att det kan krävas en utbyggnad av infrastruktur till området. En möjlig negativ miljöaspekt av vindkraftsetablering är bullerpåverkan vid bostadsbebyggelse. Enköpings kommun har dock tagit fram riktlinjer som anger skyddsavstånd till vindkraft för att undvika detta.

En utbyggnad av järnvägssträckningen mellan Enköping och Uppsala, Arosälänken, skulle medföra positiva miljökonsekvenser genom förbättrade pendlingsmöjligheter för många som idag pendlar med bil. Negativa miljökonsekvenser till följd av en ny järnvägssträckning är att natur- och kulturmiljöer kan tas i anspråk samt att risken för buller ökar i närområdet längst järnvägssträckningen.

SOCIALA KONSEKVENSER

Social hållbarhet innebär ett samhälle där människor trivs och kan leva med samma förutsättningar oavsett kön, ålder och funktionsgrad. För att alla människor ska trivas i ett samhälle krävs goda miljöer, mötesplatser samt möjligheten att känna sig trygga och delaktiga.

Översiktsplanens förslag till bebyggelseutveckling i anslutning till befintlig bebyggelse och kollektivtrafik skapar möjligheter till förbättrad tillgänglighet, lokal service samt aktiva mötesplatser. Mälarnära boende anses bidra till attraktiva boendemiljöer och därmed till trivsel. Däremot kan det mälarnära boendet komma att upplevas som otillgängligt till följd av brister i kollektivtrafikförbindelserna till och från områdena.

Positiva sociala konsekvenserna av vindbruksetablering är exempelvis att lokala föreningar kan bildas vilket ökar det lokala engagemanget. Då vindbruksetablering kan försämra natur- och rekreationsvärden kan även människors upplevelser påverkas negativt, exempelvis till följd av buller och skuggning.

Med Arosälänken ökar tillgängligheten inom regionen vilket medför positiva konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv. I likhet med vindbruksetablering så kan en ny järnvägssträckning försämra människors upplevelser av natur- och rekreationsområdena.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Ekonomisk hållbarhet innebär att använda samhällets resurser på bästa sätt för att nå en hållbar fysisk planering. För att beräkna hur samhällets resurser kan fördelas hållbart kan samhällsekonomiska kalkyler tas fram där samhällsnyttorna ställs mot kostnaderna.

Bebyggelseutveckling vid befintlig bebyggelse och kollektivtrafikstråk ger samhällsvinster då dessa områden redan har tillgång till exempelvis VA-försörjning, infrastruktur och service. Bra pendlingsmöjligheter ger tillgång till en större arbetsmarknad. Även det lokala näringslivet gynnas då invånarantalet kan komma att bli större på mindre orter. Utvecklingen av mälarnära boenden kan bidra till att stärka den kommunala och lokala ekonomin genom att nya attraktiva miljöer för boende, näringsliv och turism erbjuds. Däremot kan ökade samhällskostnader för exempelvis utbyggnad av service, VA och infrastruktur tillkomma.

Vindkraftsetablering kan skapa fler arbetstillfällen och på lång sikt leda till lägre energikostnader, både för samhället och för privatpersoner. Negativa ekonomiska konsekvenser kan vara lägre fastighetsvärden i anslutning till vindbruksområdena.

Trots att en ny järnvägssträckning är en stor investering är den på lång sikt en samhällsekonomisk nytta då resurser tillhandahålls samtidigt som det hållbara resandet kan öka och användningen av fossila bränslen minska.

PÅVERKAN PÅ STATLIGA OCH REGIONALA MÅL OCH INTRESSEN

Enköpings kommun berörs av ett antal olika riksintressen för till exempel naturvård, kulturmiljövård, försvarsmakten, Mälaren med öar och stränder med flera. I vissa områden överlappar dessutom riksintresseområdena varandra.

Riksintresseområdena värnas i planförslaget och bereds i de flesta fall förtur framför andra intressen. Vissa områden påverkas dock i olika utsträckning av planförslaget men kommunen anser inte att det finns risk för att de skyddade värdena påtagligt ska skadas. Detta gäller framförallt Mälarnära boende i riksintresseområden för friluftsliv och Mälaren med öar och stränder.

Den regionala utvecklingsstrategin har varit en av utgångspunkterna för arbetet med översiktsplanen och målen för 2030 anses ligga i linje med de regionala utvecklingsmålen.

PÅVERKAN PÅ KOMMUNALA MÅL

Enköpings kommun har tagit fram 12 lokala miljömål, Enabygdens miljömål 2010-2015, som bygger på de nationella och regionala miljömålen. Översiktsplanen anses påverka de olika miljömålen i varierande grad där framförallt fortsatt behov av transport med bil inte bidrar till att uppnå målen.

Övriga kommunala mål som påverkar översiktsplanen är Vision 2030, de strategiska målen och kommunens energiplan. Dessa mål och planer har legat till grund för översiktsplanarbetet vilket medför att målen till stor del är sammankopplade.

UPPFÖLJNING

Syftet med uppföljning av en översiktsplans miljöpåverkan är att kommunen kan skaffa sig kunskap om den miljöpåverkan planen har vid ett genomförande så att avhjälpande åtgärder kan sättas in. För översiktsplaner innebär frågan om uppföljning en särskild problematik eftersom planen är på en mycket övergripande nivå och omfattar hela kommunens yta och alla verksamheter inom den. Uppföljningen kan ske i samband med att kommunen tar ställning till planens aktualitet och i kommunens fortsatta arbete med bland annat efterföljande detaljplaner, andra kommunala planer, lov och tillstånd med mera. I framtiden kommer även kommunens arbete med Enabygdens miljömål och indikatorer att kunna användas för uppföljning

Innehållsförteckning

Icke teknisk sammanfattning	3
Innehållsförteckning	7
Inledning	8
Miljökonsekvenser	12
Sociala konsekvenser	20
Ekonomiska konsekvenser	22
Påverkan på statliga och regionala mål och intressen	24
Påverkan på kommunala mål	26
Uppföljning	33
Källor	34

Foto: Johanna Appeltoft

Inledning

BAKGRUND

Den här konsekvensbeskrivningen är en bilaga till Översiktsplan 2030 för Enköpings kommun. Konsekvensbeskrivningen utgör bland annat den översiktliga miljöbedömningen som enligt miljöbalken ska göras vid upprättande av översiktsplaner. Utöver den lagstiftade miljökonsekvensbeskrivningen har kommunen valt att inkludera sociala och ekonomiska hållbarhetsaspekter samt måluppfyllelse av nationella, regionala och kommunala mål för att täcka in hela hållbarhetsbegreppet.

En översiktsplan är ett dokument som visar hur kommunens mark- och vattenområden ska användas och hur den bebyggda miljön ska bevaras och utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. Enligt plan och bygglagen, PBL, ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som täcker hela kommunens yta. För att planen ska anses vara aktuell kräver lagstiftningen att planen aktualitetsförklaras minst en gång per mandatperiod.

Översiktsplanen måste redovisa:

- grunddragen i hur mark och vattenområden ska användas,
- allmänna intressen som exempelvis kommunikationer och friluftsliv,
- de miljö- och riskfaktorer som kommunen bör ta hänsyn till vid beslut om användning av mark- och vattenområden, kommunens syn på hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras,
- hur kommunen tänker tillgodose riskintressena och iaktta gällande miljö kvalitetsnormer.

Kommunen har idag en översiktsplan från 2001 som aktualitetsförklarades 2006. År 2009 gav kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta fram en ny översiktsplan då många frågor som behandlas i 2001 års översiktsplan ansågs vara inaktuella. Exempelvis har plan- och bygglagen och strandskyddslagstiftningen ändrats sedan den förra översiktsplanen aktualitetsförklarades. Planen anger även få eller inga strategier för den långsiktiga utvecklingen i kommunen.

I Enköpings kommun ansvarar kommunstyrelsen för att arbeta fram översiktsplaner inför beslut om antagande i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) fungerar som styrgrupp. På tjänstemannanivå drivs arbetet med översiktsplanen av en projektledare tillsammans med en projektgrupp samt en större arbetsgrupp med representanter från kommunens alla förvaltningar.

Arbetet med den nya översiktsplanen inleddes under 2009 och en programhandling var ute på samråd under sommaren 2010. Samrådet genomfördes under våren 2012 och planförslaget var på utställning under hösten 2013. Översiktsplanen med bilagor antogs av kommunfullmäktige den 8 april 2014.

SYFTE

Översiktsplanen beskriver grunddragen för hur mark- och vattenområden i Enköpings kommun ska användas i framtiden. Syftet med översiktsplaneringen är att kommunen ska diskutera och besluta sig för viktiga ställningstaganden beträffande markanvändningen inom kommunen i en bred samrådsprocess.

Översiktsplanen ska bidra till att underlätta för kommande initiativ och handläggning av nya byggprojekt och verksamheter. Syftet med att genomföra en miljökonsekvensbedömning är att integrera hållbarhetsaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljökonsekvensbeskrivningen ska beskriva och bedöma följderna av planens genomförande. Vidare syftar processen till att ge allmänheten, organisationer, myndigheter och andra intressenter möjlighet att påverka planen. Med begreppet miljökonsekvensbeskrivning avses själva dokumentet. Syftet med att bredda miljökonsekvensbeskrivningen och ta med alla hållbarhetskonsekvenserna är att ge en samlad bild av planförslagets konsekvenser, inte bara de miljömässiga.

ÖVERSIKTSPLANENS FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA PLANER OCH PROGRAM

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men den är vägledande för kommunen vid upprättande av detaljplaner och områdesbestämmelser, samt vid prövning av bygglov enligt plan- och bygglagen. När kommunen fattar beslut som rör mark- och vattenanvändningen i kommunen, exempelvis vid framtagande av en avfallsplan eller en energiplan, ska översiktsplanen också vara vägledande. De finns även andra typer av planer, som den regionala utvecklingsstrategin (RUS), kommunala måldokument och åtgärdsprogram för vatten som översiktsplanen måste förhålla sig till.

BETYDANDE PÅVERKAN

Under arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen av översiktsplanen gäller det att identifiera och avgränsa vilka åtgärder som kan komma att leda till betydande påverkan. Enligt Naturvårdsverkets handbok för miljöbedömning av planer och program ska miljökonsekvensbeskrivningen fokusera på den betydande miljöpåverkan genomförandet av en plan kan tänkas medföra. Bedömningen av betydande miljöpåverkan kan ske utifrån påverkan på miljö kvalitetsmålen och andra miljöhänsynsaspekter samt utifrån de aspekter som räknas upp i 6 kap. 12 § andra stycket 6 miljöbalken.

I denna konsekvensbeskrivning redovisas och konsekvensbedöms även översiktplanens påverkan på ekonomisk och social hållbarhet samt ett antal nationella, regionala och kommunala mål. De beskrivningarna är mer generella det vill säga inte motiverade utifrån om påverkan är "betydande" eller inte.

TIDSMÄSSIG AVGRÄNSNING

Planeringshorisonten för översiktsplanen är år 2030, vilket även är avgränsningen för konsekvensbeskrivningen. Det kan dock uppkomma konsekvenser som kan påverka miljön långt efter detta målår. När det är motiverat beskrivs dessa konsekvenser utifrån ett längre tidsperspektiv.

GEOGRAFISK AVGRÄNSNING

Konsekvensbeskrivningen kommer att hantera hållbarhetsaspekter inom det geografiska område som översiktsplanen hanterar. Planområdet innefattar Enköpings kommun med undantag för de tätorter som har fördjupade översiktsplaner (FÖP:ar). Fokus för översiktsplanen är främst landsbygdsutveckling men i de fall som planförslaget kan medföra betydande miljöpåverkan inom FÖP-områdena kommer detta inkluderas. Om nödvändigt kommer beskrivningarna även innefatta angränsande områden utanför kommunen.

Mellankommunala frågor är frågor som kan kräva samordning mellan kommuner. Infrastrukturfrågor, teknisk försörjning, vindkraftslokaliseringar och strandskyddsfrågor är exempel på frågor som kan vara av mellankommunal karaktär. Enköpings kommun har i ÖP 2030 beskrivit de frågor där samordning över kommungränser krävs. Någon närmare beskrivning av de mellankommunala frågorna ges inte inom ramen för konsekvensbeskrivningen. Flera av de föreslagna åtgärderna kräver vidare utredning före exploatering, exempelvis detaljplaner eller tillstånd. Samråd med berörda kommuner är också en viktig del.

AVGRÄNSNING I SAK

Konsekvensbeskrivningen bygger på de tre aspekterna ekologisk-, social- och ekonomisk hållbarhet. Under avgränsningsmötet med Länsstyrelsen (2010-11-19) lyftes de miljöaspekter upp som behandlar det hållbara samhället med tyngdpunkt på klimatpåverkan och anpassning till ett förändrat klimat. Därför tas följande miljöaspekter upp i miljökonsekvensavsnittet: luft och klimat, vattenmiljöer, naturresurser, teknisk försörjning (vatten och avlopp särskilt enskilt), energianvändning, transporter och kommunikationer, översvämningsrisker och klimatförändringar, buller samt befolkning och människors hälsa. Enligt Miljöbalken 6 kap 12-13§§ ska en miljöbedömning identifiera och värdera den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på: biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter. Dessa miljöaspekter har inkluderats i avgränsningen som tagits fram tillsammans med Länsstyrelsen. Miljöaspekter utifrån Enköpings lokala miljömål, som utgår från de nationella och regionala miljömålen, tas upp i avsnittet om kommunala mål och planer.

NOLLALTERNATIVET

Nollalternativet används för att beskriva situationen om de förslag som förordas i ÖP 2030 inte genomförs. Det vill säga att nuvarande markanvändning bibehålls och utvecklingen fortskrider enligt gällande översiktsplanen från 2001. Ett nollalternativ skulle innebära att utvecklingen skulle ske utan tydlig riktning och översiktsplanen skulle inte vara anpassad efter ny lagstiftning och därmed sakna stöd i de nya frågorna.

METOD FÖR BEDÖMNING

Översiktsplanens konsekvenser har granskats i sin helhet men de utvecklingstendenser, mål och riktlinjer som har påverkan på den fysiska miljön är de som har bedömts och som därmed presenteras i den här konsekvensbeskrivningen.

Med hjälp av en checklista har miljökonsekvensernas påverkan bedömts utifrån om påverkan uppkommer eller kan uppkomma, hur länge den i så fall varar och hur ofta den uppkommer. Vidare har området som kan påverkas undersökts utifrån huruvida det är ett känsligt eller särskilt sårbart område samt om det finns några risker för människor och miljö. Redovisningen av bedömningen av miljökonsekvenserna har sedan förtydligats och förenklats i konsekvensbeskrivningen.

Både positiva och negativa effekter redovisas i konsekvensbeskrivningen eftersom positiva och negativa effekter inte bör kvittas mot varandra. Effekterna har bedömts enligt en tregradig skala, vilken beskrivs nedan.¹

Liten miljöpåverkan innebär en lokal påverkan med små risker/liten positiv påverkan för hälsa och miljö. Effekterna är kortvariga eller tillfälliga.

Måttlig miljöpåverkan har en regional och/eller global betydande miljöpåverkan. Sårbara områden och områden med statuskydd kan påverkas. Effekter kan vara kort eller långvariga.

Stor miljöpåverkan har en global betydande påverkan där områden med statuskydd påverkas. Effekter är på kort och lång sikt och kan vara permanenta.

OSÄKERHET I BEDÖMNINGARNA

Bedömningarna i konsekvensbeskrivningen baserar sig på befintligt underlag och bedömningsgrunder och osäkerheterna i bedömningarna är därmed stor. Planens strategiska nivå tillför också osäkerheter till bedömningarna.

Miljökonsekvensbeskrivningen till översiktsplanen ersätter inte den tillhörande en detaljplan. Ytterligare utredningar och miljökonsekvensbeskrivningar krävs vid exploatering och detaljplanläggning.

1. Observera att det finns fler faktorer som inte redovisas i den samlade bedömningen som avgör utfallet och att inte alla kriterier behöver uppfyllas.

Miljökonsekvenser

Miljöaspekterna i hållbarhetsbegreppet kallas för ekologisk hållbarhet och innebär att hushålla med naturresurser samtidigt som samhället utvecklas, utan att äventyra framtida generationers möjligheter att leva.

VATTENMILJÖ

Till vattenmiljö räknas yt- och grundvatten. Vattenmiljön är viktig för bland annat den biologiska mångfalden och som källa till dricksvatten.

Bebyggelseutveckling i anslutning till befintlig bebyggelse eller i starka kollektivtrafikstråk bidrar till en liten positiv påverkan på vattenmiljöer tack vare att samlokalisering av bebyggelse kan anslutas till det kommunala avloppsnätet vilket bidrar till minskad föroreningsutsläpp till grundvatten, sjöar och vattendrag. Ansluts fler områden kan bristfälliga enskilda avlopp minska i antalet vilket får direkt påverkan på bland annat övergödning och näringsläckage. Genom det kommunala avloppsnätet sker förbättrad kontroll av de ämnen som släpps ut och åtgärder kan snabbare genomföras vid otillräcklig rening. En förorening i det kommunala avloppsledningsnätet skulle dock påverka fler invånare samtidigt eftersom många blir beroende av en och samma dricksvattenkälla. Föroreningar i vatten kan även påverka andra kommuner beroende på var utsläppen sker.

Bebyggelseutvecklingen i mälarnära områden bedöms ha en liten negativ påverkan på vattenmiljöer. Mälaren med öar och stränder utgör riksintresse enligt fjärde kapitlet i Miljöbalken. En utbyggnad av bostäder ställer krav på kontroll av utsläpp från enskilda brunnar, dagvattenhantering och avlopp. I många av områdena där utbyggnad av bostäder kan vara aktuellt hänvisas det till en framtida utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp vilket begränsar utsläpp från enskilda avlopp. En ökad båttrafik på Mälaren med utökade båtplatser och enskilda bryggor längs med stränder kan leda till en negativ påverkan på vattenmiljön i form av ökat slitage och utsläpp av föroreningar från båtar.

Utbyggnad av mälarnära boende i Enköpings kommun anses inte leda till överskridande av vattenkvalitetsnormerna för Mälaren.

Foto: Anders Lindholm

Aroslänkens järnvägsreservat ger både liten negativ påverkan och liten positiv påverkan på vattenmiljöer. Enköpings kommun har ett sammanhängande vattenskyddsområde i Enköpingsåsen mellan Gröngarnsåsen och Sävasta för de tre kommunala grundvattentäkterna Munksundet, Vånsjöbro och Nygård. Järnvägsreservatet påverkar inte någon av de kommunala vattentäkterna. Längs med sträckningen finns dock ett antal enskilda dricksvattenbrunnar. Påverkan på brunnar kan ske vid anläggning av järnvägen vilket betyder att utökade försiktighetsåtgärder bör vidtas under byggskedet så att inte vattenkvaliteten påverkas negativt. Verksamheter som tankning, underhåll och tvätt av arbetsfordon innebär risk för utsläpp av diesel och motorolja. Det är dock osäkert om och var sådana åtgärder kommer att utföras. Eventuell hantering av kemikalier under byggskedet innebär också en risk. Utbyggnad av Aroslänken är i ett långsiktigt perspektiv positivt för vattenmiljöer eftersom transporter beräknas flytta från väg till järnväg. Vägtrafik påverkar yt- och grundvatten negativt genom kontinuerliga utsläpp från bland annat olja, kolväten, tungmetaller, klorider, syretärande ämnen och partiklar.

Översiktsplanens förslag till vattenplanering ger förutsättningar för ett långsiktigt arbete för att höja vattnets status.

Jämförelse nollalternativ

Kommunal vattenplanering har sedan instiftandet av EU:s vattendirektiv fått fler och mer omfattande dimensioner än planeringen haft tidigare genom till exempel plan- och bygglagen. I nollalternativet anges att EU:s vattendirektiv kommer att innebära ett helt nytt sätt att arbeta på vad gäller vattenfrågor, men inte hur arbetet ska genomföras. I ÖP 2030 tas ett första steg mot en mer strategisk planering inom vattenfrågor genom bland annat riktlinjer för att uppnå vattenkvalitetsnormerna för god status.

NATURRESURSER

Bebyggelseutveckling i de tre områdestyperna ger liten till måttlig positiv påverkan på naturresurser. Om delar av bebyggelsen kan anslutas till det kommunala avloppsnätet minskar föroreningsutsläpp till grundvatten, sjöar och vattendrag. Skog och landskap kan bevaras där det i dagsläget är obebyggt eftersom bebyggelsen lokaliseras i anslutning till redan existerande bebyggelse. Förslaget anses bidra till minskat användande av fossila bränslen tack vare att närhet till kollektivtrafik med bättre pendlingsmöjligheter och närhet till service minskar antalet resor med egen bil.

Utbyggnad av vindkraft i Enköpings kommun ger liten positiv påverkan på naturresurser. Produktion av vindkraft kan ersätta fossilt producerad energi vilken har en positiv påverkan och minskar behovet av fossila bränslen som är en ändlig naturresurs.

Aroslänken ger liten negativ samt liten till måttlig positiv påverkan på naturresurser. Jordbruksarealer tas i anspråk och brukbar mark riskerar att bli obrukbar. Den positiva påverkan för Aroslänken utgörs av minskad förbränning av fossila bränslen genom att fler har möjlighet att åka tåg vilket kräver betydligt mindre förbränning av fossila bränslen än bilpendling.

Påverkan på naturresursen opåverkade områden bedöms bli liten till måttlig positiv då planförslaget pekar ut och beskriver områdenas värden samt anger riktlinjer för huruvida områdena får bli bebyggda.

Påverkan på naturresursen naturgrus bedöms bli liten positiv då planförslaget förespråkar att naturgrus ersätts med bergkrossmaterial när det är möjligt.

Jämförelse nollalternativ

I nollalternativet finns inga utpekade opåverkade områden eller någon beskrivning av områdenas värden. Genom att opåverkade områden pekats ut i ÖP 2030 kan de skyddas och bevaras. Resonemangen att ersätta fossila bränslen med förnyelsebara bränslen från exempelvis vindkraft har utvecklats i planförslaget genom riktlinjer för vindbruk samt utpekande av vindbruksområden. Järnvägsreservatet för Arosälänken har i det nya planförslaget smalnats av vilket innebär att färre mark- och naturområden påverkas av en framtida utbyggnad.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Med teknisk försörjning menas samhällsfunktioner såsom elproduktion, vatten- och avloppsförsörjning och bredband.

Bebyggelseutveckling genom förtätning av tätorter och byar samt i starka kollektivtrafikstråk leder till en måttlig positiv påverkan på teknisk försörjning då samlokalisering av bland annat vatten-, avlopps- och energilösningar kan ske. Bebyggelsegrupper på landsbygden kan även möjliggöra utbyggnad av bredband vilket bidrar till minskat behov av transporter och därmed minskad användning av fossila bränslen. Genom att en större andel av bebyggelsen kan anslutas till det kommunala avloppsnätet minskar föroreningar till grundvatten, sjöar och vattendrag.

Utveckling av mälarnära boende bedöms ha liten negativ påverkan samt liten positiv påverkan på teknisk försörjning. I nya områden är alltid en anslutning till kommunalt vatten och avlopp att föredra. Vid större exploateringar som inte har tillgång till detta bör gemensamhetsanläggningar ordnas. Om befintlig bebyggelse i dessa områden även ansluts till kommunalt vatten och avlopp minskar utsläppen av näringsämnen till Mälaren. Områden där det inte är rimligt eller möjligt att dra fram kommunalt vatten och avlopp och där befintlig bebyggelse har enskilda vatten- och avloppslösningar, kan högre krav ställas på gemensamhetsanläggningar vid en exploatering. Det finns dock risk för att det i vissa områden byggs nya enskilda anläggningar, hårda krav på rening och kontroll är i dessa fall nödvändiga för att förhindra ökade utsläpp av näringsämnen i Mälaren.

Teknisk försörjning i form av vindkraft bedöms ha liten positiv påverkan på miljön då fossila bränslen kan ersättas med förnyelsebar energi. Energianvändningen kommer att öka genom befolkningstillväxt och ger således liten negativ påverkan på energianvändningen. Samtidigt förespråkar översiktsplanen energieffektiva hus och vattenburen uppvärmning från förnyelsebara källor.

Jämförelse nollalternativ

Sedan ÖP 2000 har kommunen påbörjat en inventering av kommunens avlopp för att lokalisera avlopp där "god status" inte uppnås. ÖP 2030 förespråkar energisnåla hus och förnyelsebara källor något som inte tas upp i ett nollalternativ. Även bredbandsfrågan saknas i ÖP 2000.

TRANSPORTER, LUFT OCH KLIMAT

Transporter sker genom trafik på vägar, järnvägar samt gång- och cykelvägar med mera. Det är framförallt transporter på vägar som bidrar till växthusgaser som ger upphov till den globala uppvärmningen och övriga luftföroreningar som är hälsofarliga för människa och miljö.

Bebyggelseutveckling genom förtätning av tätorter och byar samt i starka kollektivtrafikstråk ger måttlig positiv påverkan på både transporter, luft- och klimat. Detta då ny bebyggelse lokaliseras där tillgång till befintliga kommunikations- och bebyggelsesområden. Något som ger goda förutsättningar för en samordning av både service, kollektivtrafik, samhällsbetalda resor och privattransporter, vilket i sin tur bidrar till att minska energiförbrukning och koldioxidutsläpp till atmosfären. Alternativet ger även möjligheter att utveckla befintliga samt etablera nya gång- och cykelstråk. Ökat cyklande bidrar till att minska luftemissionerna.

Utveckling av mälar nära boende bedöms ha liten positiv påverkan på transporter och kommunikation. Närhet till befintliga vägar anges som en viktig för att ett område ska lämpa sig för mälar nära bebyggelse. Ett ökat befolkningsunderlag kan skynda på förbättringar som utökat vägunderhåll, kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar. Samtidigt förutsätts det egen bil för boende i dessa områden vilket ger måttligt negativ påverkan på transport, luft och klimat.

Utbyggnad av vindkraft i Enköpings kommun ger måttlig positiv påverkan på luft och klimat ur ett globalt perspektiv. Vindkraft ger inga utsläpp av luftföroreningar under elproduktion. Även vid anläggning av vindkraftverk är energianvändningen begränsad. Vindkraft bidrar till ökad produktion av förnyelsebar energi. En utbyggnad av vindkraft kan bidra till att uppfylla flera miljö kvalitetsmål som till exempel frisk luft och begränsad klimatpåverkan då förnyelsebar energi minskar utsläppen av växthusgaser och partiklar.

Arosälänken ger måttlig positiv påverkan på transporter, kommunikationer, energianvändning och luft och klimat under hela dess livslängd. Järnvägen ger liten negativ påverkan på luft och klimat under anläggningsskedet. Järnvägstrafik ger små utsläpp av koldioxid och luftföroreningar jämfört med andra trafikslag. Om järnvägen ökar sin marknadsandel bidrar det till minskade utsläpp från övriga transportsektorn och till att de nationella miljömålen uppfylls. Om Arosälänken anläggs får det positiva effekter för hela Mälardalen och inte bara för arbetspendling mellan Enköping och Uppsala som istället för personbilstransporter kan utgöras av tågtransporter. Arosälänken genererar fördelar för tågförbindelser från flera olika kommuner till och från bland annat Uppsala med möjlighet för fortsatt resande norrut mot Arlanda. Tåg är ofta till skillnad från andra fordon eldrivna. Friktionen mellan tågets hjul och rälsen är minimal vilket betyder att energiförbrukningen vid varje resa blir liten. Att bygga och underhålla en järnväg drar däremot stora mängder energi från fossila bränslen.

Utbyggnad av Arosälänken ger positiv påverkan på luft och klimat ur ett lokalt och globalt perspektiv. Järnvägstrafiken svarar för mindre än en procent av transportsektorns samlade utsläpp av koldioxid, svaveloxider och kväveoxider. Dock förekommer problem med partikelspridning från spår och spårfordon.

Högre halter kan förekomma i framförallt tunnlar och på stationer. Partikelspridningen från spårbunden trafik är dock mindre än från vägburetrafik. Avgaser från arbetsmaskiner och transporter i anläggningskedet ger upphov till spridning av partiklar samt miljö- och klimatpåverkande gaser som till exempel koldioxid, kolmonoxid och kväveoxid till luft. Utsläppen sker dock under en begränsad tid och kommer troligen att utgöra en liten del av de totala utsläppen i området. Byggtrafik, liksom rivning, schaktning samt tippning och utjämning av bergkross kan medföra att damm sprids i omgivningen. Samtliga negativa aspekter under byggnadsarbetet är dock övergående och tidsbegränsade.

Jämförelse nollalternativ

I ett nollalternativ utan riktlinjer för bebyggelseutvecklingen förutspås arbetspendling med bil och därmed transporter fortsätta öka. Detta medför en ökning av partiklar i luft samt miljö- och klimatpåverkande gaser som till exempel koldioxid, kolmonoxid och kväveoxid. Friktionen mellan gummidäck och väg är stor vilket betyder att energiförbrukningen blir hög. Transporter och kommunikationer kommer även få negativa konsekvenser eftersom fler motorfordon kommer att begränsa framkomlighet och säkerheten på det befintliga vägnätet.

ÖVERSVÄMNINGSRISKER

Allvarligare och mer frekventa översvämningar är en av konsekvenserna av ett förändrat klimat orsakat av den globala uppvärmningen.

Mälarnära boende anses olämpligt inom översvämningskänsliga områden. LIS-områdena har reviderats utifrån Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) nya översvämningskartering för Mälaren. Av de anledningarna anses bebyggelse i mälarnära områden ha liten negativ påverkan på översvämningsrisker. I samband med detaljplanering eller lovgivning ska hänsyn tas till risker för översvämning kopplade till klimatförändringar.

Jämförelse nollalternativ

Nollalternativet saknar både översvämningskartering och riktlinjer för bebyggelseutvecklingen vilket innebär att ingen hänsyn till översvämningsrisker tagits.

BULLER

Buller, inomhus och utomhus kan påverka människors hälsa. Buller kan bland annat uppstå från trafik- och byggnationsplatser.

Bebyggelseutveckling utmed starka kollektivtrafikstråk samt i tätorter och byar ger liten negativ påverkan på buller. Tätbebyggda områden genererar mer buller än ett utspritt landsbygdsboende. Bullerstörningar kan bestå av till exempel trafik, musik, prat och skrik eller byggarbeten. Bebyggelse i Mälarnära områden ger en liten positiv påverkan på buller. Glesare bebyggelseområden orsakar mindre bullerstörningar än tät, däremot kan tidigare tysta platser upplevas som bullriga efter uppkomsten av ny bebyggelse.

Utbyggnad av vindkraft i Enköpings kommun ger liten negativ påverkan på buller. Buller uppkommer vid vindkraftverken vilket gör att de inte ska placeras alltför nära bebyggelse. Cirka 300 meters avstånd ger oftast en acceptabel ljudnivå däremot rekommenderar Naturvårdsverket ett avstånd på mellan 400-1000 meter för acceptabel ljudnivå. Enköpings kommun har valt att använda ett skyddsavstånd på 800 meter mellan vindkraftverk och hushåll för att undvika höga bullernivåer.

En utbyggnad av Aros-länken ger måttlig negativ påverkan på buller. Bullerstörningar från järnvägstrafik berör många människor och är ett av järnvägens största miljöproblem. Buller från tåg kommer från flera källor som exempelvis; kontakten mellan hjul och räls, aerodynamiskt alstrat ljud, bromsljud samt maskinljud från loket. Dessutom kan momentana ljud uppstå vid växling och hanteringen av vagnar och lok vid en bangård. Vibrationer kan uppstå längs järnvägen som sedan sprider sig till byggnader där de upplevs som skakningar.

Jämförelse nollalternativ

Nollalternativet ger liten negativ påverkan på buller. Arbetspendling med personbil förutspås fortsätta öka fram till år 2030, vilket medför en ökning av bullernivån från vägtrafiken. En sådan bullerökning förutspås störa fler personer än bullret från en ny järnvägssträckning.

NATUR- OCH KULTURMILJÖ

Natur- och kulturmiljöer är en viktig resurs, inte minst för dess historiska värde, utan även för den biologiska mångfalden och ekosystemet. Typiska natur- och kulturmiljöer är landskap, viss typ av bebyggelse samt forn- och kulturlämningar.

Bebyggelseutveckling inom de tre områdestyperna innebär en liten positiv påverkan på natur- och kulturmiljön. Enköpings kommun har få obebbyggda områden och saknar vidsträckta skogsområden utan bebyggelse. Således är de oexploaterade områdena viktiga att bibehålla för natur- och kulturmiljön. I och med kriteriet närhet till starka kollektivtrafikstråk samt förtätning av tätorter och byar kan redan bebyggda miljöer nyttjas effektivt och det öppna landskapet bevaras. Vilket innebär att ny oexploaterad mark inte behöver tas i anspråk, således bevaras natur- och kulturmiljön.

Riktlinjerna för hur bebyggelse ska placeras bidrar positivt på natur- och kulturmiljö då de föreslagna principerna bibehåller kommunens traditionella bebyggelsestruktur. Dock bör nämnas att viss typ av förtätning kan minska den positiva påverkan på natur- och kulturmiljö, till exempel vid förtätning inom orter/byar med många kulturminnen. Även vid bebyggelse i vissa mälarnära områden kan viktiga delar av naturmiljö tas i anspråk vilket kan ge effekter på de växter och djur som lever i skog och natur.

Utveckling av LIS-områden bedöms ha måttlig negativ påverkan på naturmiljön. Enligt Miljöbalkens 4:e kapitel är Mälaren med öar och strandområden i sin helhet av riksintresse dels med hänsyn till dess natur- och kulturvärden och dels med hänsyn till värden för turism och det rörliga friluftslivet. Inom Enköpings kommun finns många värdefulla strandområden bevarade, oexploaterade för allmänhetens tillgänglighet och som goda livsmiljöer för växt- och djurlivet. Utbyggnad inom strandskyddat område får enbart komma till stånd om strandskyddets syften uppfylls och att det finns särskilda skäl enligt gällande lagstiftning. I samband med utpekandet av LIS-områden har hänsyn tagits till naturreservat, Natura 2000, förekomst av nyckelbiotoper, ängs- och betesmarksinventering, kommunens strandskyddsinventering, i viss mån även naturvårdsprogram, våtmarksinventering, bevarandeprogram för odlingslandskapet, ekologiskt känsliga områden samt oexploaterade områden. De flesta av LIS-områdena gränsar till eller innehåller höga naturvärden som kan skadas i samband med en ökad exploatering. I den analys som kommunen har genomfört i samband med utredning om LIS-områden har flera försiktighetsåtgärder föreslagits för att skydda naturvärden. Påverkan på mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald beror till stor del på detaljlokalisering och detaljutformning. Bedömning av vilken påverkan ett projekt har ska ske vid varje exploatering. Ökad trafik, byggande av hus och inte minst vägar längs stränderna ger en negativ påverkan och kan göra att natur- eller kulturvärden försvinner.

Utbyggnad av vindkraft i Enköpings kommun ger måttlig negativ påverkan på natur- och kulturmiljön. Påverkan på naturmiljön i de utpekade områdena skiljer sig åt och en specifik bedömning måste göras i varje fall, vilket även görs i de enskilda tillståndsprövningarna. För att minska risken för att fåglar ska störas av vindkraftverk bör etablering i högriskområden undvikas. Fåglar kolliderar i regel inte med verken, däremot är risken större för fladdermöss. Ofta går det att anpassa verkens placering så att de ger minsta möjliga påverkan på fladdermössen. Forskning visar på att fladdermöss ogärna jagar när det blåser mer än 5 m/s. Utifrån det kan rotorbladen anpassas så att de sätts igång först när det blåser mer än 5 m/s vilket gör att risken för att fladdermössen skadas av dem minskar. Genom en fladdermusinventering kan placeringen av verken anpassas så att de inte ställs i till exempel flyttstråk.

Till de flesta av verken finns befintlig infrastruktur i form av privata vägar, dock är dessa ofta skogsvägar som eventuellt kan behöva breddas och förstärkas i samband med byggandet av vindkraftverk. Påverkan på kulturmiljön i de utpekade områdena skiljer sig åt och en specifik bedömning måste göras i varje fall. Riksintresse för kulturmiljövård eller kommunala intressen för kulturmiljövård angränsar flera av de utpekade områdena.

Aroslänken ger måttlig negativ påverkan på natur- och kulturmiljö. Järnvägssträckningen går igenom eller angränsar skog med höga naturvärden, sumpskog och nyckelbiotoper, vilket påtagligt kommer påverka natur- och kulturmiljön. En järnväg förlagd i ett flackt och öppet landskap i korridor skapar en tydlig barriär och leder till behov av bullerskyddsåtgärder. I utredningsområdet finns ett stort antal områden med höga kulturhistoriska värden och fornlämningar. Sträckan går dessutom igenom och angränsar till två områden av riksintresse för kulturmiljövården.

De riksintressen för kulturmiljövården som Aroslänken passerar, inom Enköpings kommun, är:

Härkeberga och Litslena som är en av landets rikaste fornlämningsmiljöer med omfattande lämningar från bronsålder och järnålder, belägna i odlingslandskap, samt medeltida kyrkomiljöer.

Foto: Anders Lindholm

Öresundaåns dalgång som utgörs av ett odlingslandskap utmed en forntida viktig kommunikationsled med ett rikt innehåll av fornlämningar och herrgårdsmiljöer av medeltida ursprung.

Utpekandet av stora opåverkade områden ger måttligt positiv påverkan på natur- och kulturmiljö. Enköping kommun har 10 utpekade områden där syftet är att bevara den således orörda karaktären. I de opåverkade områdena ska större exploatering så långt som möjligt undvikas.

Jämförelse nollalternativ

Ett nollalternativ utan riktlinjer för bebyggelseutveckling eller utpekade opåverkade områden skulle kunna innebära att orörd natur- och kulturmiljö samt strandnära områden inte skyddades från exploatering. Järnvägsreservatet för Arosälänken har i det nya planförslaget smalnats av vilket innebär att färre natur- och kulturområden påverkas av en framtida utbyggnad.

BEFOLKNING OCH MÄNNISKORS HÄLSA

För att en befolkning ska ha möjlighet till god hälsa behövs tillgång till rekreation och friluftsliv för motion, frisk luft samt låga risker för höga bullernivåer.

Förtätning i tätorter och byar samt i starka kollektivtrafikstråk ger liten positiv påverkan på befolkning och människors hälsa, då närheten till service, kollektivtrafik och centrum bidrar till ett rikt kultur- och friluftsliv. Mälarnära boenden och LISområden bedöms ha liten negativ påverkan och liten till måttlig positiv påverkan på befolkning och människors hälsa. Detta då det Mälarnära boendet anses attraktivt och då valfrihet ger trivsel. De flesta LIS-områdena påverkas av riksintresse för rörligt friluftsliv. Det är viktigt att inte enskilda intressen inskränker på det rörliga friluftslivet. Det ska fortfarande finnas långsiktigt god allemansrättslig tillgång till strandområden. Kommunen har för avsikt att hushålla med attraktiva strandsträckor och de förhållandevis få sandstränder, klippor och utsiktsberg som finns skall inte privatiseras.

En exploatering av områden bör ta hänsyn till höga rekreativa värden i närområdet när sådana finns. Utveckling av mälarnära boenden kan skapa nya möjligheter för friluftslivets intressen genom utrymme för exempelvis mer båtverksamhet. Åtgärder som främjar badets tillgänglighet, samlokalisering av bryggor, utökad möjlighet till båtförvaring och utveckling av promenadlingor och cykelvägar är exempel på åtgärder som främjar friluftslivet.

Utbyggnad av vindkraft i Enköpings kommun ger liten negativ påverkan på befolkning och människors hälsa. Friluftslivets intressen i de utpekade områdena är i de flesta fall låga, mest handlar det om jakt, svamp och bärplockning. Människor som använder föreslagna platser för rekreation och avkoppling kan uppfatta vindkraften som ett hot mot lokala naturvärden såsom orörd natur, tystnad eller en obruten horisont. Den mark som direkt åtgår för vindkraftsproduktionen är liten medan de områden som påverkas genom visuell inverkan eller restriktioner för annan bebyggelse kan vara relativt betydande. I ett längre perspektiv leder dock den förnyelsebara energiproduktionen till en renare och hälsosammare luft. De periodiska skuggor som kan uppstå vid soligt väder kan vara mycket störande för dem som stadigvarande uppehåller sig, lever eller arbetar på platsen för vindkraftverk. Enköpings kommuns avståndsbestämmelse på 800 meter från bostäder innebär att störningar i form av buller eller skuggor från vindkraftverk inte bedöms vara betydande för människor. Vindkraftverk kan även medföra risker för omgivningen i form av islossning och mekaniska funktionsbrister. Dessa risker uppstår i verkens närhet och berör människor som ansvarar för driften av anläggningarna. Information om förekommande risker bör finnas tillgängligt för allmänheten i anslutning till verken.

Arosälänken bedöms ge en liten negativ påverkan samt liten till måttlig positiv påverkan på befolkning och människors hälsa. Boende längs sträckan kommer att påverkas negativt genom att landskapsbilden förändras vilket kan upplevas störande. Järnvägen och dess trafik ger upphov till barriäreffekter för både människor och djur. Landskapet mellan Säva och Skärfälten utgörs av ett jordbrukslandskap. Mindre sammanhängande bostadsgrupperingar är belägna längs riksväg 55 främst i Säva, Västerby, längs väg 72 samt vid Ströbylund. Ramsta och Skärfälten utgörs av större bebyggelsegrupper. Stenhagen i sydvästra Uppsala utgörs av den enda större samlade bebyggelsen före Uppsala med cirka 5000-6000 invånare. Bebyggelsen är i övrigt relativt gles. Järnvägstrafiken utgör i nuläget ett av de säkraste transportmedlen vilket betyder att säkerheten ökar för transporter i och med Arosälänken.

Tåg leder även till en ökad komfort och ett utökat utbud av transportalternativ för de resenärer som arbetspendlar till och från Enköping. Tåg ger ofta en snabbare resväg än personbiltransporter eftersom tåg kan hålla en högre hastighet, samt att bilköer och stopp vid korsningar längs vägen uteblir. Den positiva påverkan ökar i ett mellankommunalt perspektiv då tåget genererar positiva fördelar för tågförbindelser till Uppsala och även fler kommuner i regionen.

Jämförelse nollalternativ

Nollalternativet ger liten negativ påverkan på människors hälsa genom ökade olycksrisker. Ökningen av olycksrisker står i proportion till ökad trafik genom den ökade arbetspendlingen som förutspås ske.

Sociala konsekvenser

Social hållbarhet är en viktig del för att nå en hållbar fysisk planering. Med social hållbarhet menas att skapa ett samhälle där människor kan trivas och leva med samma förutsättningar oavsett kön, ålder och funktionsgrad. För att alla människor ska trivas i ett samhälle krävs goda miljöer, mötesplatser samt möjlighet att känna sig trygg och delaktig.

PLANFÖRSLAGETS SOCIALA KONSEKVENSER

Förtätning i tätorter och byar samt i starka kollektivtrafikstråk bidrar till en ökad social hållbarhet. Då planförslaget innebär att bebyggelseutveckling sker i anslutning till befintlig bebyggelse och kollektivtrafik skapas möjligheter till förbättrad lokal service samt aktiva mötesplatser. Bebyggelseutvecklingen innebär att närheten till goda förbindelser ökar vilket ger sociala vinster genom en förbättrad tillgänglighet för alla. En ökad tillgänglighet bidrar till goda uppväxtvillkor för barn och unga då möjlighet till fysisk aktivitet ökar. Översiktsplanens förslag ger individen ett brett utbud av boendemiljöer. Ett boende där man trivs både i sin bostad och i sitt närområde skapar både trygghet och god folkhälsa.

Översiktsplanens mälarnära boende bidrar till attraktiva boendemiljöer som kan locka nya invånare till kommunen samt få nuvarande att stanna kvar. En sådan utveckling kan stärka den sociala hållbarheten på landsbygden genom att möjligheterna till bättre service, fler mötesplatser och ett större utbud av aktiviteter.

Etablering av vindbruksområden kan ge både positiva och negativa sociala konsekvenser. De positiva konsekvenserna är att vindbruksetablering kan generera bildande av lokala föreningar vilket ökar det lokala engagemanget och gynnar den sociala ekonomin. Vindbruksetablering kräver en god planering där alla berörda bör få chansen att vara delaktiga i lokaliseringsfrågan. Att få möjlighet att framföra sina åsikter bidrar till social hållbarhet. De negativa sociala konsekvenserna av vindbruksetablering kan bland annat vara att natur- och rekreationsvärden försämras och därmed människors upplevelser. Det finns en risk för konflikter mellan markägare och andra berörda om enbart markägare får ekonomisk vinst när även andra berörda drabbas av etableringen, vilket kan minska den lokala gemenskapen och därmed den sociala hållbarheten.

En ny järnväg mellan Enköping och Uppsala ökar tillgängligheten inom regionen och har även positiva sociala konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv. En negativ social konsekvens av en framtida ny järnvägssträckning är att natur- och rekreationsområden kan försämrats och därmed människors upplevelser.

Jämförelse nollalternativ

I ett nollalternativ utan riktlinjer för bebyggelseutveckling finns risk för långa avstånd mellan bostäder, service och arbetsplatser, vilket framförallt påverkar barn, unga och äldres rörelsemönster. En bebyggelseutveckling utan riktlinjer kan resultera i en spridd bebyggelse vilken kan komma att försämma möjligheterna för aktiva mötesplatser och därmed den sociala hållbarheten.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomisk hållbarhet innebär att använda samhällets resurser på bästa sätt för att nå en hållbar fysisk planering. För att beräkna hur samhällets resurser kan tillhandahållas med görs samhällsekonomiska kalkyler där samhällsnyttorna ställs mot samhällskostnaderna.

PLANFÖRSLAGETS EKONOMISKA KONSEKVENSER

Bebyggelseutveckling vid befintlig bebyggelse ger samhällsvinster då det redan finns tillgång till exempelvis VA-försörjning, infrastruktur, fjärrvärme och skolor. Bebyggelseutveckling i anslutning till kollektivtrafik ger positiva ekonomiska konsekvenser i form av god tillgänglighet vilket ger en större arbetsmarknad. Även det lokala näringslivet gynnas då invånarantalet kan komma att bli större på mindre orter vilket i förlängningen ställer krav på en utökad närservice. En negativ ekonomisk konsekvens av bebyggelseutvecklingen kan vara att samhällets redan ekonomiskt svaga grupper kan segregeras om konkurrensen om boende blir stor i de attraktiva lägena. Därför måste kommunen planera för alla grupper, till exempel genom blandade upplåtelseformer vid utveckling av de olika områdestyperna.

Utvecklingen av mälarnära boenden kan bidra till att stärka den kommunala ekonomin genom att nya attraktiva miljöer för boende, näringsliv och turism erbjuds. Den lokala ekonomin på landsbygden kan även komma att utvecklas positivt genom att det ges underlag för utökad närservice. Exploatering inom LIS-områdena såväl som i mälarnära lägen kan dock bidra till ökade samhällskostnader för exempelvis utbyggnad av service, skolskjuts, VA och infrastruktur.

Etableringen av vindbruksområden kan leda till positiva ekonomiska effekter för näringslivet. Detta då fler arbetstillfällen kan skapas både för etablering, underhåll och drift. Den lokala ekonomin kan stärkas av arrendeintäkter, bygdepeng och lokalt andelsägande. På lång sikt kan vindkraftsetablering leda till lägre energikostnader, både för samhället och för privatpersoner. Negativa ekonomiska effekter av vindkraftsetablering kan vara att fastighetsvärden i närheten av bruken tenderar att minska samt att turismnäringen kan komma att påverkas negativt genom att natur- och rekreationsområden försämrats.

Kommunens arbete med utbyggnad av bredband ger positiva ekonomiska effekter då tillgången till bredband är av stor betydelse för att locka såväl företagare som medborgare till kommunen.

En ny järnvägssträckning är av stor samhällsekonomisk nytta då resurser tillhandahålls samtidigt som det hållbara resandet kan öka. Tillgång till fler och större arbetsmarknader genom förkortade restider bidrar till kommunal och regional utveckling. Då färre färdas med bil minskar slitaget på vägarna vilket spar på samhällsekonomin. En negativ effekt på samhällsekonomin är att järnvägsbyggande är en stor investering som kan ta lång tid att projektera och genomföra.

Jämförelse nollalternativ

I ett nollalternativ utan riktlinjer för bebyggelseutveckling finns det risk för långa avstånd mellan bostäder, service och arbetsplatser vilket kan medföra samhällsekonomiska kostnader för utbyggnad av infrastruktur och ledningsnät. Nollalternativet har inte heller någon plan för hur bredbandsfrågan ska hanteras vilket ger negativ ekonomisk effekt då bredband och IT är viktig fråga för näringslivet.

Påverkan på statliga och regionala mål och intressen

Miljömålen behandlas under planförslagets påverkan på kommunala mål då lokala miljömål finns framarbetade.

RIKSINTRESSEN

Riksintressen utpekas av statliga verk och myndigheter med deras avgränsning sker i samråd med kommunen i översiktsplanen. Det är kommunerna som i sin planering ska se till att riksintressena tas till vara. Länsstyrelsen har tillsynen över att detta sker. Det råder inget byggförbud inom riksintresseområdena men åtgärder som påtagligt kan komma att skada ett riksintresse får inte komma till stånd. I planerings-sammanhang ska riksintressena väga tyngre än andra intressen. Enköpings kommun berörs av ett antal olika riksintressen och i vissa delar överlappar de även varandra.

Planförslagets konsekvenser

Överlag värnas riksintressen och bereds förtur. Vissa områden påverkas dock i olika utsträckning av planförslaget men kommunen anser inte att risken för att de skyddade värdena påtagligt ska skadas finns. Detta gäller framförallt Mälarnära boende och LIS-områden i riksintresseområden för friluftsliv och Mälaren med öar och stränder. Motiveringen till detta är att kommunen anser att planförslaget föreslår bebyggelseutveckling utanför de speciellt värdefulla områdena eller utom riksintresseområdenas kärnvärden. Dock hade en tydligare och mer utförlig beskrivning av vissa riksintresseområdenas värden underlättat kommunens utpekande och konsekvensbedömning av de samma.

Ett antal föreslagna bebyggelseområden och vindbruksområden har efter utställningsskedet reviderats eller tagits bort då kommunen ansett att den samlade effekten på vissa riksintresseområden blivit för stor. Exempel på riksintresseområden som på detta sätt beretts förtur är kulturmiljövård, naturvård och totalförsvaret.

MILJÖKVALITETSNORMER

Det finns miljö kvalitetsnormer framtagna för utomhusluft, vatten, vattenförekomst samt omgivningsbuller. Fler miljöområden kan dock komma att bli aktuella i framtiden.

Miljö kvalitetsnormer syftar till att skydda människa och miljö samt uppfylla krav som ställs genom Sveriges medlemskap i EU. Till skillnad från miljö kvalitetsmål som kommunen ska förhålla sig till är miljö kvalitetsnormer lagstiftade mått på hur mycket föroreningar det får finnas i luft och vatten samt även för omgivningsbuller. Miljö kvalitetsnormerna regleras i miljöbalken.

Planförslagets konsekvenser

Översiktsplanens nya markanvändning bedöms inte medföra att några miljö kvalitetsnormer överskrids. (Läs mer under planförslagets miljökonsekvenser på sidan 12.)

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI (RUS)

Uppsala län har sedan 2012 en antagen regional utvecklingsstrategi (RUS) "Uppländsk Drivkraft". RUS:en utgör grunden för förbundets och kommunernas utvecklingsarbete i länet på lång sikt.

Visionen för år 2030 är att "Uppsala är Europas mest attraktiva kunskapsregion". Visionen tar avstamp i det grundläggande målet att länets utveckling ska vara långsiktigt hållbar och bygger på en helhetssyn på människors och samhällets behov. För att uppnå visionen finns i RUS:en fyra strategiska programområden som ger vägledning i länets utvecklingsarbete.

- En innovativ region. Uppsala län ska bidra till värdeskapande kunskap och näringsliv med bredd och spets i global konkurrens.
- En växande region. Uppsalaregionen erbjuder bostäder efter behov och är en del av huvudstadsregionen med hållbara kommunikationer i alla riktningar.
- En kompetent region. Uppsalaregionens viktigaste tillgång och utvecklingskraft är befolkningens kompetens och förmåga.
- En attraktiv region. Uppsalaregionen ska välkomna fler invånarna, besökare och företag med erbjudanden om attraktiva och trygga livsmiljöer, god välfärd samt effektiva samhällsstrukturer för hållbar utveckling.

Planförslagets konsekvenser

Översiktsplanens mål för 2030 tar utsiktspunkt i RUS:ens strategiska områden. Särskild bäring anses förslaget ha på områdena en växande region och en attraktiv region.

Påverkan på kommunala mål

MILJÖMÅL

Riksdagen har antagit 16 nationella miljömål. Länsstyrelsen i Uppsala län har tagit fram regionala miljömål som antingen stämmer överens med de nationella målen eller som är mer specificerade. Enköpings kommun har tagit fram 12 lokala miljömål – Enabygdens miljömål 2010-2015. Enabygdens miljömål bygger på de nationella och regionala miljömålen och beskrivs nedan tillsammans med resonemang om hur planförslaget bidrar till måluppfyllelse. Målen om begränsad klimatpåverkan, frisk luft, bara naturlig försurning, ingen övergödning och grundvatten av god kvalitet beskrivs sammanvägd i måluppfyllelsen då planförslaget konsekvenser inom dessa områden till stor del liknar varandra.

Begränsad klimatpåverkan, frisk luft, bara naturlig försurning, ingen övergödning och grundvatten av god kvalitet

Klimatet påverkas av exempelvis uppvärmning med fossila bränslen, transporter samt utsläpp av klimatpåverkande gaser. För att inte riskera påverkan på klimatsystemet måste därför dessa utsläpp minska.

Luftföroreningar påverkar människors, djur och växters hälsa. Luften förorenas av exempelvis enskilda förbränningsanläggningar för uppvärmning, transporter med utsläpp av partiklar och kolväten. För att minska föroreningarna i luften krävs att användandet av fossila bränslen minskar.

Försurningen i sjöar och vattendrag har negativa effekter på växter och djur. Vid försurande ämnen i nederbörd, luft, vatten och mark vittrar material fortare vilket kan förstöra byggnader. Försurning är en effekt av bla transporter, jordbruk och skogsbruk.

Övergödning orsakas av för höga halter av kväve och fosfor i marken eller vattnet. Dessa näringsämnen hamnar i miljön till exempel genom nedfall från luften av kväveoxider från transporter, läckage från vatten- och avloppsnet (framförallt från enskilda avloppsanläggningar) samt från jordbruk och skogsbruk.

Grundvatten är källan till människors dricksvatten och är med andra ord livsviktig. Grundvattnet är dock känsligt och kan förorenas av övergödning, försurning och av markföroreningar inom vattenskyddsområde.

Planförslagets måluppfyllelse

Bebyggelseutveckling genom förtätning av tätorter och byar samt i starka kollektivtrafikstråk, där tillgång till service finns, minskar de enskilda transporterna samtidigt som goda förutsättningar för cykel- och gångtrafik finns. En sådan samordning bidrar till att minska energiförbrukningen och koldioxidutsläpp till atmosfären vilket begränsar kommunens klimatpåverkan och bidrar till friskare luft. Samlokaliseringen gör att bebyggelsen kan anslutas till det kommunala avloppsnetet, där förbättrad rening och kontroll av övergödande samt försurande ämnen sker. På så vis förhindras även risken till läckage från enskilda avlopp till grundvattnet som då kan bibehålla en god kvalitet.

Utveckling av mälarnära boenden och LIS-områden kan riskera att försämra möjligheten att uppnå målet om begränsad klimatpåverkan och frisk luft då vissa områden inte kommer att kunna nås med kollektivtrafik på grund av den begränsade skalan på den tillkommande bebyggelsen. Då är det extra viktigt att vid nybyggnation av bostäder ställa krav på energiförbrukning och uppmuntra till val av klimatsmart uppvärmning. Om nya fastigheter har bristfälligt enskilt avlopp får utvecklingen av de Mälarnära boendena en negativ inverkan även på måluppfyllelsen om försurning, övergödning och grundvatten. Enskilda avlopp kan nämligen orsaka utsläpp av övergödande ämnen som organiskt material, fosfor och kväve.

En utbyggnad av vindkraft inom kommunen kan minska utsläppen av koldioxid, kväveoxider och luftburna partiklar tack vare ett skifte från fossila bränslen till förnyelsebara källor för energiproduktion. Det i sin tur bidrar till att uppnå samtliga måluppfyllelser.

Genom en utbyggnad av en järnväg mellan Enköping och Uppsala kan fler resor ske kollektivt vilket minskar utsläppen av koldioxid, kväveoxider och luftburna partiklar tack vare minskat personbilsanvändande och därmed behovet av fossila bränslen.

Giftfri miljö

Förekomsten av giftiga ämnen i miljön är ett hot mot människors hälsa samt mot den biologiska mångfalden. Giftiga ämnen är en effekt av markföroreningar från kemikalier.

Planförslagets måluppfyllelse

Samlokalisering av kollektivtrafik och service leder till minskat utsläpp av giftiga ämnen till omgivande mark- och vatten tack vare minskat behov av biltransporter. Mälarnära boende och LIS-områden leder troligtvis till en försämring av möjligheten till en giftfri miljö till följd av bristen på etablerad kollektivtrafik vilket leder till bilberoende. Ett ökat personbilsanvändande för boende leder i sin tur till utsläpp av farliga ämnen till omgivande mark- och vatten.

Varken vindkraft eller järnvägssträckningen Arosälänken släpper ut några farliga ämnen när de är i drift och bidrar till minskat utsläpp från energiproduktion med fossila bränslen. Däremot kan giftiga ämnen spridas under byggnationen.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag är avgörande för den biologiska mångfalden men de är även en funktion för kultur- och friluftsliv. Sjöar och vattendrag påverkas negativt av exempelvis dålig rening av dagvatten.

Planförslagets måluppfyllelse

Genom förtätning i tätorter och byar samt i starka kollektivtrafikstråk kan bebyggelsen anslutas till det kommunala avlopps nätet, vilket förbättrar möjligheten till att bibehålla sjöar och vattendrag levande genom rening och kontroll. Sjöar och vattendrag påverkas negativt av användandet av fossila bränslen på grund av utsläppen av svaveloxid och kväveoxider. Med en samordnad kollektivtrafik kan dock personbilsresandet minska och därmed även utsläppen av svaveloxid och kväveoxid.

Utveckling av mälarnära boenden kan ha en negativ inverkan på sjöar och vattendrag i de fall där det saknas tillgång till den kommunala vatten- och avlopps nätet samt där de boende saknar tillgång till goda kollektivtrafikförbindelser. Detta då enskilda vatten- och avloppslösningarna med bristande rening samt personbilsresorna står för höga utsläpp av svaveloxid och kväveoxid.

Genom att utöka andelen vindkraft kan behovet av utbyggnad av vattenkraft minska vilket ger möjlighet till mer levande sjöar och vattendrag.

Arosälänken varken bidrar till eller försämrar möjligheten att uppnå målet levande sjöar och vattendrag.

Myllrande våtmarker

Ett stort antal växter och djur är beroende av våtmarker men hotas av en förändring i sin livsmiljö som effekt av exempelvis dikning och ny exploatering.

Planförslagets måluppfyllelse

Bebyggelseutvecklingens tre områdestyper varken bidrar till eller försämrar möjligheten att uppnå miljömålet myllrande våtmarker så länge ingen bebyggelse sker på eller i anslutning till våtmarker. Utveckling av mälarnära boende kan ha en negativ inverkan på måluppfyllelsen om inte tillräcklig hänsyn tas till värdefull naturmiljö i samband med en exploatering på tidigare orörd mark.

En etablering av vindkraft i kommunen varken bidrar till eller försämrar möjligheten att nå miljömålet om myllrande våtmarker då inga av de utpekade vindbruksytorna ligger i en våtmark. Det är dock viktigt att, även i framtiden, undvika intrång så långt som det är möjligt.

Den planerade sträckningen av Arosälänken ligger inte i någon våtmark och därför varken bidrar eller försämrar den möjligheten att uppnå miljömålet.

Levande skogar

En av våra viktigaste källor till förnyelsebara råvaror är skogen. Detta bidrar till att skogen har både höga ekonomiska och miljömässiga värden. Skogen påverkas starkt av exempelvis exploatering av skogsmark.

Planförslagets måluppfyllelse

Ingen av de tre områdestyperna bidrar till eller försämrar möjligheten att uppnå miljömålet levande skogar så länge inga nya oexploaterade bebyggelseområden sker på eller i anslutning till värdefull skog.

Etablering av vindkraft i skogsmark kan leda till att särskilda livsmiljöer försvinner och därför försämra möjligheten till att uppnå miljömålet. Värdefulla friluftsområden kan påverkas negativt om inte tillräcklig hänsyn tas vid exploatering.

Utbyggnad järnväg kan leda till att särskilda livsmiljöer försvinner genom exploatering i skog och mark och kan därför försämra möjligheten till att nå målet med levande skogar.

Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapet innehåller en stor del av vår flora och fauna, men odlingslandskapet är även viktig för både biologisk produktion och livsmedelsproduktionen. Odlingslandskapet hotas av exploatering av jordbruksmark där en följd är att marken inte längre går att bruka.

Planförslagets måluppfyllelse

Så länge ingen nyexploatering sker på eller i anslutning till odlingsbar mark så varken bidrar eller försämrar de tre områdestyperna möjligheten att uppnå miljömålet om ett rikt odlingslandskap.

Utbyggnad av vindkraftverk på jordbruksmark med tillhörande vägar och ledningsdragningar kan medföra negativa måleffekter om inte tillräcklig hänsyn tas.

En järnvägssträckning på jordbruksmark kan bidra till att försämra möjligheten att uppnå målet om ett rikt odlingslandskap.

God bebyggd miljö

En god bebyggd miljö innebär en god och hälsosam livsmiljö samt medverkar till en god regional och global miljö. En god bebyggd miljö kan skadas av bullerstörningar, utsläpp och få rekreationsområden. Överexploatering och bil- och lastbilstransporter påverkar den bebyggda miljön negativt.

Planförslagets måluppfyllelse

Förtätning i tätorter och byar samt i starka kollektivtrafikstråk varken bidrar eller försämrar möjligheten att uppnå målet om god bebyggd miljö. Bebyggelseutveckling främjar dock kommunens möjligheter att uppfylla delmålet om en långsiktigt god

hushållning med mark, vatten och andra resurser. Störningar genom buller från närboende grannar och närhet till orörd natur kan påverka människor negativt om inte åtgärder införs för att motverka detta.

Utveckling av mälarnära boende ökar möjligheten till ett attraktivt boende för Enköpings kommuns nya och befintliga invånare. Detta ger positiva effekter på människors hälsa. Därför förväntas utvecklingen av mälarnära boende förbättra möjligheten till att nå målpuppfyllelsen. Bullernivån är lägre än i tätorterna och människor har en ökad möjlighet till orörd natur och ett inre lugn. I samband med den här typen av exploatering är det dock viktigt att skapa hållbara lösningar genom god samhällsplanering för att ta tillvara och utveckla natur- och kulturvärden i närmiljön.

Antagande av planförslaget om vindbruksområden främjar kommunernas möjligheter att uppfylla delmålet om att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas däremot försämras möjligheten att uppnå målet om en god bebyggd miljö. Störningar från buller och skuggor kan uppstå samt att landskapsbilden förändras. Kommunens föreslagna skyddsavstånd innebär dock att störningar i form av buller eller skuggor från vindkraftverk inte bedöms vara betydande för människor i de utpekade områden. Människor kan även uppleva hot mot lokala naturvärden såsom orörd natur, tystnad och en obruten horisont.

Arosälken främjar kommunernas möjligheter att uppfylla delmålet samtidigt som en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Järnvägen kan dock bidra med störningar från buller till boende i närområdena samtidigt som landskapsbilden förändras.

Ett rikt växt- och djurliv

Det är viktigt att bevara ett rikt växt- och djurliv, både i vatten och på land. I dag hotas den biologiska mångfalden genom bland annat exploatering av viktiga mark- och vattenområden samt genom olika gifter.

Planförslagets målpuppfyllelse

Förtätning i tätorter och byar samt i starka kollektivtrafikstråk främjar kommunens möjlighet att uppnå målet eftersom ny bebyggelse främst lokaliseras i befintliga bebyggelseområden, vilket innebär att ny oexploaterad yta inte tas i anspråk. Således bevaras växt- och djurlivet.

Bebyggelseutveckling i mälarnära områden bedöms inte bidra till uppnå målet om ett rikt växt- och djurliv om inte tillräcklig hänsyn tas. Detta eftersom bebyggelse kan uppkomma vid naturkänsliga miljöer vilket kan ge effekter på växter och djurliv.

Vindkraftverken, men även byggnation av vägar och ledningsdragningar till verken, kan motverka miljömålet om inte tillräcklig hänsyn tas. Påverkan skiljer sig åt beroende på exploateringsområdet. En specifik bedömning behöver utföras för att minimera risken att skada artrika naturområden. Det finns även risk för påverkan på fåglar och fladdermöss, vilket medför att stor vikt bör läggas på att anpassa verkens placeringar efter rådande förhållanden.

Utbyggnad av järnvägen kan motverka uppfyllelse av miljömålet om inte tillräcklig hänsyn tas. Påverkan uppkommer under anläggningskedet och skiljer sig beroende på exploateringsområdet, en specifik bedömning behöver utföras för att minimera risk att skada artrika naturområden längs sträckan.

VISION 2030

I Enköpings kommun finns en vision, Vision 2030. Den antogs av kommunfullmäktige i april 2013. Visionen beskriver övergripande en önskan om hur framtiden ska bli. Enköpings kommuns förtroendevalda har arbetat fram visionen med hjälp av synpunkter och förslag från kommuninvånare och företagare. Översiktsplanen ska bidra till att visionen förverkligas.

Nedan beskrivs delar av visionen som framför allt påverkar översiktsplanen:

- Enköpings kommun ger alla bästa möjliga livskvalitet i livets alla skeden. Kommunen berikas och stärks av jämställdhet, mångfald och en god integration.
- Hållbar miljö och energi ingår som en självklarhet i allt samhällsbyggande, kommunen har en välutbyggd infrastruktur med god tillgänglighet för alla. Det finns ett rikt och kreativt kultur- och fritidsliv samt en aktiv landsbygd.
- Kommunen har minsta möjliga klimatpåverkan på lokal, regional, nationell samt global nivå och bedriver högklassiga miljöprojekt som hushåller med jordens resurser.

Planförslagets måluppfyllelse

I och med att Vision 2030 står till grund för arbetet med ÖP2030 så kan samtliga målbilder och riktlinjer ur det nya planförslaget härledas till Vision 2030.

STRATEGISKA MÅL

Enköpings kommun har antagit strategiska mål för perioden 2012-2015.

De strategiska målen har fokus på hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning.

Hållbar utveckling rymmer mål för:

- Goda gröna Enköping – ett progressivt miljöarbete med utvecklingsprojekt, god kollektivtrafik, attraktiva vistelsemiljöer och ett gott samarbete med kommuner, myndigheter, företag skolor samt våra vänorter.
- Kreativ tillväxtzon – goda förutsättningar för företagande, tillgänglighet och dialog, välfungerande infrastruktur, god kompetensförsörjning och fler ungdomar i arbete samt konkurrensutsättning av kommunal verksamhet.
- Attraktiv skolkommun – kunskap, trygghet, trivsel och mångfald.
- God livskvalitet – trygghet och trivsel, upplevelser och delaktighet.

God ekonomisk hushållning har mål för:

- God kompetensförsörjning – attraktiv arbetsgivare, koncernsyn, arbetsmiljö, anställningsvillkor samt samverkan.
- Stark ekonomi och effektiv förvaltning – koncernsyn, ständiga processförbättringar, samarbete, effektiv upphandling och låg skatt.

Planförslagets måluppfyllelse

De strategiska målen inriktning mot en hållbar utveckling är aspekter som har varit en del av hela översiktsplanprocessen och som genomsyrar planförslaget till ny översiktsplan.

ENERGIPLAN

Sedan början av 2010 har Enköpings kommun en energiplan. Energiplanen består av två delar: Faktaunderlag – som är en rådande nulägesbeskrivning av energisituationen i kommunen. Nulägesbeskrivningen kompletteras med ett måldokument som visar vad Enköpings kommun ska uppnå som organisation.

Planförslagets måluppfyllelse

Genom att Enköpings kommun utrett områden för vinbruksetablering har man tagit ett steg i rätt riktning mot Energiplanens mål om att använda förnybara energislag. Med etablering av vindkraftverk skulle delar av energiproduktionen kunna förflyttas från fossila bränslen till förnyelsebar energi, vilket skulle minska kommunens klimatpåverkan.

Kommunens riktlinjer för hållbart byggande är ytterligare åtgärder för att nå energiplanens mål. Vid nybyggnation ska kommunen sträva efter att bygga energisnåla byggnader och uppvärmningen ska ske med förnyelsebara energikällor.

Uppföljning

KRAV PÅ UPPFÖLJNING

I lagtexten om miljökonsekvensbedömningar finns krav på att miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en redogörelse för "de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför" (Miljöbalken 6 kapitlet, 12 paragrafen, 9 punkten).

Syftet med uppföljningen är att den part som antar planen eller programmet tidigt ska skaffa sig kunskap om den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet faktiskt medför så att avhjälpande åtgärder kan sättas in.

UPPFÖLJNING AV ÖVERSIKTSPLAN 2030

I ett mer principiellt perspektiv har uppföljning stor betydelse för att tillgodose syftet med miljöbedömningen och det långsiktiga målet om en hållbar utveckling. För översiktsplaner innebär frågan om uppföljning en särskild problematik eftersom översiktsplanen är på en mycket övergripande nivå och omfattar hela kommunens yta och alla verksamheter inom den.

Boverket rekommenderar att uppföljningen av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av översiktsplanen i realiteten får, så långt som är möjligt kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem. Uppföljningen kan ske i samband med att kommunen tar ställning till planens aktualitet. Uppföljningen sammanställs lämpligen i en miljöredovisning som fungerar som underlag för planens aktualitetsprövning.

Vilken påverkan översiktsplanen har haft för miljön kan indirekt följas upp genom kommunens fortsatta arbete med bland annat efterföljande detaljplaner, andra planer, lov och tillstånd med mera. Även andra planers och tillståndsärendens miljökonsekvensbeskrivningar kan vara lämpliga underlag i en sådan utvärdering.

I framtiden kommer även kommunens arbete med Enabygdens miljömål och indikatorer att kunna användas för uppföljning.

Källor

Översiktsplan 2030, Enköpings kommun

Naturvårdsverkets hemsida om vindkraft (www.naturvardsverket.se) 2011-11-20

Naturvårdsverket Handbok 2009:1 – Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program

Nu vet vi det här! Vindkraftens miljöpåverkan – resultat från forskning 2005-2009 inom Vindval, Naturvårdsverket

Enköping – Uppsala Terrängstudie av ny järnvägskorridor RAPPORT 2008-08-14
Vision 2030, Enköpings kommun (2013)

Uppländsk drivkraft 3.0, Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län, Regionförbundet Uppsala län, december 2012

Enabygdens miljömål, Enköpings kommun, antagen av fullmäktige 2009-11-17
Enköpings Energiplan, faktaunderlag och mål för framtiden 2010-2015, antagen av kommunfullmäktige 2010-03-16

Landskapsanalys för planering av vindkraft i Håbo, Enköping och Knivsta kommun, Ekologigruppen AB, beställd av länsstyrelsen i Uppsala län, april 2011

